

BUSINESS મિત્ર Plus

ઈરાનમાં હોરમુઝ-રશિયાના એઝોવ સીમાં શિપિંગ વિક્ષેપથી ફુડ-અનાજ બજારો નર્વસ

ઈરાને હોરમુઝમાંથી પસાર થતા જહાજો પર હુમલાઓ કર્યા પછી અમેરિકાએ ઈરાન પર એક વીકમાં સતત ત્રીજો હુમલો કર્યો છે, યુધ્ધવિરામ પુરો થઈ ગયો છે એમ કહ્યું છે. ઈરાને પણ અમેરીકાના ગલ્ફના સહયોગીઓ પર છુટાછવાયા હુમલા શરુ કર્યા છે.હોરમુઝ ખાડી અચોક્કસ મુદત માટે બંધ કરાઈ છે એવું એલાન કર્યું છે. દરમિયાન યુકેને રશિયાના ઓઈલ ટેન્કરો તેમજ રિકાઈનરીઓ પર હુમલા ખૂબ વધારી દીધા છે. પાછલા થોડા દિવસોમાં રશિયા યુરોપને જોડતી કડી એઝોવ સીમાં અંદાજે ૭૫ ઓઈલ ટેન્કરો પર હુમલા કર્યા છે. યુકેન રશિયાની ઓઈલ એસેટ ટાર્ગેટ કરે અને રશિયા યુકેનની ગ્રેઈન એસેટ ટાર્ગેટ કરે તો ફુડ-અનાજના બજારોમાં મોટું ડિસરંધાન આવે, આમ પણ યુરોપમાં હીટવેવ, ચાઈનામાં દુકાન, ભારતમાં અલ નીનો જેવા કારણસર કોમોડિટી બજારો તેજમાં છે અને

એનાથી શેરબજારની તેજમાં અડચણો આવી શકે. રશિયા સી ઓફ એઝોવ કે જે રશિયા-યુરોપને જોડતી કડી છે જળમાર્ગ બંધ કરવાની અટકળો વચ્ચે શુક્રવારે યુરોપ ઘઉં વાયદામાં છ ટકાનો ઉછાળો આવ્યો હતો. ઈરાન અન યુકેન વોર ફરી વણસે એવી શકયતા વચ્ચે ફુડમાં મંદી અટકી બજારો ઉછળે તો શેરબજારની તેજને

બિરેન વકીલ

બ્રેક લાગી શકે. પશ્ચીમી દેશોએ ફુડની તેજ રોકવા અંદાજે ૪ કરોડ બેરલ ફુડ બજારમાં ઠાલવ્યું છે. કામચલાઉ યુધ્ધવિરામ પછી ઈરાનનું અમુક ઓઈલ પણ વિશ્વ બજારમાં આવશે અને થોડો સમય અછત ટળી જશે એ વાત પણ હવે અધ્યરતાલ દેખાય છે. અમેરિકા-યુરોપની સરકારી ફુડની રિઝર્વ ૫૦ વરસના તળીયે છે. મીડલ ઈસ્ટ, યુકેન-રશિયાની વોરમાં એનર્જી એસેટને થયેલી તારાજ જોતા આગામી ૪-૬ મહીનામાં ફુડ ૧૦૦-૧૨૦ ડોલર થાય તો નવાઈ નહી. પાછલા પાંચ વરસમાં રશિયા-યુકેનમાં એનર્જી એસેટની તારાજ પછી

રિબીલ્ટ કરવામાં ઘણો સમય જશે. એઆઈ ડેટા સેન્ટર્સની ઉર્જાની ભૂખ, કલાયમેટ ચેન્જ હીટ વેવને કારણે ઉર્જાની માગમાં વધારો વગેરે કારમો જોતા લાંબા બે-ત્રણ વરસની ટાઈમ ફ્રેમ જોતા ફુડ કદાચ ૧૫૦ ડોલર ઉપર પહોંચી શકે. શેરબજારોની વાત કરીએ તો મેમરી સ્ટોકસમાં હવે રોલર કોસ્ટર ચાલુ થઈ ગઈ છે. વોલેટીલીટી ઈરંધાનને

કારણે ઈન્વિડિયુઅલ શેરોમાં ક્યારેક ક્યારેક ૨૦-૨૫ ટકા વધઘટ આવે છે. કોરિયાની એસકે હાયનીકસના એડીઆરને અમેરિકામાં શાનદાર રિસ્પોન્સ મળ્યો છે. અંદાજે ૨૬ અબજ ડોલર ભરખું મળ્યું છે. અમેરિકામાં ટેક કંપનીઓમાં ટ્રિલીયન ડોલર કલબ મોટી થતી જાય છે. યુધ્ધવિરામ પછી શેરબજારમાં ફાટફાટ તેજ થઈ હતી. ફુડ તૂટવાથી ફુગાવો ઘટવાના

સંકેતો મળતા અને રેટ હાઈફ નહી આવે એવી આશાએ પણ તેજને ટેકો મળ્યો હતો પણ હવે ઈરાન-રશિયા તત્નાવ વધતા પીસ ડિવિડન્ડની આશા હાલ તો ઠગારી નીવડી છે, વોર પ્રિમિયમ ફરી બીલ્ટ અપ થવા લાગ્યું છે. સ્થાનિક બજારોમાં તાજેતરમાં નોંધપાત્ર રિકવરી આવી ચે પણ વીકએન્ડમાં અમેરિકા-ઈરાન વચ્ચે લશ્કરી હુમલાઓ ફરી શરુ થતા

શેરબજારોની તેજ પર બ્રેક લાગે અને ફુડમાં મંદી અટકે. ભારતમાં ચોમાસુ ફરી ધીમુ પડ્યું છે. જૂનમાં વરસાદ ૧૯૦૧ પછીનો નીચો છે. ઓગષ્ટ-સપ્ટે માં અલ નીનોનું જોર વધે, અને જો જુલાઈમાં વરસાદની ખાધ પડે તો મગફલી-કપાસ-સોયાબીન-ડાંગર-૯૬.૬૦ ગણી શકાય જો રૂપિયો ફરી ૯૬.૭૧ વટાવી એની નીચે ટકી જાય અસર પડે. હાલમાં ખાંડ- ખાદ્યતેલો-

કરન્સી બજારોમાં રૂપિયો ૯૬.૬૯૦ના બોટમેથી પાછો ફર્યા પછી હાલમાં ૯૪.૪૦-૯૫.૭૦ વચ્ચે અથડાઈ રહ્યો છે. સપોર્ટ લેવલ ૯૫.૧૦-૯૪.૭૦-૯૪.૪૦ અને રેઝિસ્ટન્સ ૯૫.૮૦-૯૬.૨૦-૯૬.૬૦ ગણી શકાય જો રૂપિયો ફરી ૯૬.૭૧ વટાવી એની નીચે ટકી જાય તો ૯૭ વટાવવાની શકયતા ખૂલે.

વચ્ચે અથડાઈ ગઈ છે. બેઝ મેટલ્સમાં કોપર, એલ્યુમીનિયમમાં સુસ્તી છે. ઝિંકમાં ઘટયા ભાવથી શાનદાર ઉછાળો આવ્યો છે. ઝિંકમાં ઉધા બદલા વધ્યા છે એ જોતા આગળ પર ઝિંક અન્ય મેટલ કરતા મજબૂત રહી શકે. એલ્યુમીનીયમમાં પણ નીચા ભાવની મંદી અટકી સુધારો શરુ થયો છે. એનર્જી સેક્ટરમાં ફુડઓઈલ જુલાઈ વાયદો ૬૫૦૦ આસપાસ બોટમ આઉટ થઈ ઉપરમાં ૭૨૯૦ થઈ ૬૮૧૪ હતો. ચાલુ સપ્તાહે બજાર ૭૩૦૦ વટાવે તો ૭૮૦૦ જઈ શકે. ૬૫૦૦ કામચલાઉ બોટમ બની ગયું છે. નેચરલ ગેસમાં એકધારી મંદી છે. ૨૦૨૩માં ગેસના ભાવ ૯૦૦ થઈ ગયા હતા તે હાલ ૨૮૦ છે. ટેકનીકલી બજાર ૨૪૦-૨૫૦ જઈ શકે. ફંડમેન્ટલ કમ્પોઝેટ બીટકોઈનમાં કરેકટિવ બાઉન્સ આવ્યો છે. ૬૦૦૦૦થી સુધરીને ૬૩૫૦૦ આસપાસ કોન્સોલિડેટ થાય છે. આગામી દિવસોમાં ઈરાન-અમેરિકા-બ્લેકશીમાં તનાવ કેવો રહે એના પર ઈકવીટી-કોમોડિટી-કરન્સી બજારોની વધઘટ આધાર રાખે છે.

શેરબજારોમાં રોટેશન ટ્રેડ- ઓવરહીડેડ સેક્ટરમાં ઉછાળે વેચવાલી- ઓવરસોલ્ડ સેક્ટરમાં ભારગેન બાઈંગ

તેલીબીયાં-કેટલફીડમાં લાલચોળ તેજ છે. ટેકનીકલી જોઈએ તો નિફટી, ડાઉ, કોસ્પી વગેરે કોન્સોલિડેશનમાં છે. ઈમર્જિંગ ટેક શેરોમાં ઉપરમાં તેજ થાક પાય છે. ભારત, ઈન્ડોનેશિયા, મલેશિયા વગેરે બજારો બોટમની શોધમાં છે. અમેરીકી બજારોની તેજના સથવારે ઈમર્જિંગ એશિયાઈ બજારોની મંદી અટકી છે.

અલનીનો- હોરમુઝ અને ટેરિક્વોર આ ત્રણ વાઈલ્ડ કાર્ડ એશિયા તમજ ભારતીય અર્થતંત્રો માટે નજીકના પડકાર છે. કોમોડિટીઝની વાત કરીએ તો સોનાચાંદીમાં ઘટયા ભાવથી સુધારો આવ્યો છે. એમસીએક્સ સોનું ૧.૪૦-૧.૪૭ લાખ વચ્ચે અથડાઈ ગયું છે. ચાંદી ૨.૧૫-૨.૩૫ લાખ

ભારતમાં ૨૦૩૫ સુધીમાં ડેટા સેન્ટરો માટે ૯૦ અબજ ડોલરનું રોકાણ થઈ શકે છે

ભારત હાલમાં વૈશ્વિક ડેટા સેન્ટર ક્ષમતામાં માત્ર ૨-૩% હિસ્સો ધરાવે છે, જ્યારે તે વિશ્વનો લગભગ પાંચમો ભાગ (૨૦%) ડેટા ઉત્પન્ન કરે છે. અહેવાલમાં આ ભાગત તરફ ઈશારો કરતા જણાવવામાં આવ્યું છે કે દેશમાં સ્થાનિક વિસ્તરણ માટે ઘણી મોટી તકો રહેલી છે. આ મહિને 'KPMG ઈન ઈન્ડિયા' દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા અહેવાલ મુજબ, આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ (AI) આધારિત માંગને કારણે આગામી દાયકામાં ભારતની સ્થાપિત ક્ષમતા અંદાજે દસ ગણી વધવાની ધારણા છે. આ કારણે ભારતના ડેટા સેન્ટર ક્ષેત્રમાં નાણાકીય વર્ષ ૨૦૩૫ સુધીમાં બાંધકામ, પાવર, કૂલિંગ, નેટવર્કિંગ અને સિસ્ટમ્સ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરમાં અંદાજે ૯૦ બિલિયન ડોલરનો રોકાણની સંભાવના છે.

અહેવાલ અનુસાર, માત્ર બાંધકામ સાથે જોડાયેલી તકો જ નાણાકીય વર્ષ ૨૦૩૦ સુધીમાં \$૩૦ બિલિયન સુધી પહોંચશે, જે નાણાકીય વર્ષ ૨૦૩૫ (FY35) સુધીમાં વધીને \$૯૦ બિલિયન થઈ જશે. હાઈપરસ્કેલર્સ, વૈશ્વિક ઓપરેટરો અને ભારતીય ઉદ્યોગજગતના મોટા જુથો વધુ કમ્પ્યુટિંગ ક્ષમતા ધરાવતા વર્કલોડ માટે સુસંગત કેન્દ્રો બનાવવા માટે રેસમાં ઉતર્યા છે. અહેવાલમાં નોંધવામાં આવ્યું છે કે ભારત વૈશ્વિક ડેટા સેન્ટર ક્ષમતામાં માત્ર ૨-૩% હિસ્સો ધરાવે છે, છતાં તે વિશ્વના કુલ ડેટાનો લગભગ પાંચમો ભાગ ઉત્પન્ન કરે છે. આ માટે દર્શાવે છે કે સ્થાનિક વિસ્તરણ માટે અહીં વિશાળ અવકાશ છે. હવે આ અંતર ઘટવા લાગ્યું છે. દેશની સ્થાપિત ક્ષમતા નાણાકીય વર્ષ ૨૦૧૯ (FY19) થી ત્રણ ગણી વધીને નાણાકીય વર્ષ ૨૦૨૬માં આશરે ૧,૯૦૦ મેગાવોટ (1.9 GW) પર પહોંચી ગઈ છે, જેમાં વાર્ષિક ક્ષમતાનો

ઉમેરો નાણાકીય વર્ષ ૨૦૨૩ માં આશરે ૭૭૮ મેગાવોટથી વધીને નાણાકીય વર્ષ ૨૦૨૬ (FY26) માં લગભગ ૧,૯૦૦ મેગાવોટ થયો છે. અહેવાલ મુજબ, આ વૃદ્ધિ સ્થાનિક એન્ટરપ્રાઇઝ અને ટેલિકોમ માંગને કારણે નહીં, પરંતુ હાઈપરસ્કેલ ક્લાઉડ પ્રોવાઇડર્સ દ્વારા લાંબા ગાળાના રોકાણોને કારણે થઈ રહી છે. આ ક્ષમતાનો લગભગ ૯૦% હિસ્સો બેંગલુરુ, ચેન્નાઈ, દિલ્લી NCR અને મુંબઈ જેવા શહેરોમાં કેન્દ્રિત છે. જોકે, અહેવાલમાં એ પણ નોંધવામાં આવ્યું છે કે પુણે અને વિશાખાપટ્ટનમ જેવા ઉભરતા ટીયર-II શહેરો તરફ પણ આકર્ષણ વધી રહ્યું છે, કારણ કે ત્યાં જમીનની ઉપલબ્ધતા અને સરકારી પ્રોત્સાહનો નવા પ્રોજેક્ટ્સને પરંપરાગત મેટ્રો શહેરોથી બહાર લઈ જવામાં મદદ કરી રહ્યા છે. વૈશ્વિક સરે, ડેટા સેન્ટર

ભારતમાં ૨૦૩૫ સુધીમાં ડેટા સેન્ટરો માટે ૯૦ અબજ ડોલરનું રોકાણ થઈ શકે છે, હાઈપરસ્કેલર્સ, વૈશ્વિક ઓપરેટરો અને ભારતીય ઉદ્યોગજગતના મોટા જુથો વધુ કમ્પ્યુટિંગ ક્ષમતા ધરાવતા વર્કલોડ માટે સુસંગત કેન્દ્રો બનાવવા માટે રેસમાં ઉતર્યા છે

માર્કેટ નાણાકીય વર્ષ ૨૦૨૬ ના આશરે \$૧૬૦ બિલિયનથી વધીને નાણાકીય વર્ષ ૨૦૩૦ સુધીમાં \$૩૦૦ બિલિયન થવાની અપેક્ષા છે. આ જ સમયગાળા દરમિયાન ભારતનો હિસ્સો ૨-૩% થી વધીને લગભગ ૫% થઈ જશે, જેનો અર્થ છે કે ભારતીય માર્કેટનું કદ અંદાજે \$૧.૭ બિલિયનથી વધીને \$૬.૯ બિલિયન થઈ જશે. આ અહેવાલની મુખ્ય ધીમ એ છે કે આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ (AI) માત્ર

માંગનું પ્રમાણ જ નથી વધારી રહ્યું, પરંતુ ડેટા સેન્ટર્સની ભૌતિક અને તકનીકી લાક્ષણિકતાઓમાં પણ ફેરફાર કરી રહ્યું છે. AI અને હાઈ-પર્ફોર્મન્સ કમ્પ્યુટિંગ વર્કલોડ પરંપરાગત ક્લાઉડ એપ્લિકેશન્સ કરતાં ૫ થી ૧૦ ગણા વધુ પાવરનો વપરાશ કરે છે. આ કારણે રેક ડેન્સિટી જૂની ફેસિલિટીઝના ૮-૧૨ કિલોવોટથી

જ ભારત માટે \$૫૦-૫૫ બિલિયન ફાળવ્યા છે, જે મુખ્યત્વે GPU-રેન્સ અને AI-ફસ્ટ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર માટે છે. KPMG એ ઓપરેટરો અને સપ્લાયર્સ માટે ભારતના ખર્ચના ફાયદાઓ તરફ પણ ઈશારો કર્યો છે: અહેવાલ મુજબ, ડેટા સેન્ટરના બાંધકામ માટે મુંબઈ વિશ્વનું બીજું સૌથી સસ્તું સ્થળ છે. ISA માર્કેટ્રસ અનુસાર, સરેરાશ રહેણાંક પાવર ટેરિક (kW/h)ની વચ્ચે છે, જ્યારે વ્યાપારી અને ઔદ્યોગિક દરો સામાન્ય રીતે \$૦.૧૦ થી \$૦.૧૫ યુએસ ડોલર પ્રતિ કિલોવોટ-

કલાકની વચ્ચે રહે છે. અહેવાલમાં આ ક્ષેત્રને વેગ આપવા માટે શ્રેણીબદ્ધ નિયમનકારી પગલાંને શ્રેય આપવામાં આવ્યો છે. જેમાં મુખ્યત્વે ૨૦૨૨-૨૩ ના કેન્દ્રીય બજેટમાં ૫ મેગાવોટથી વધુ આઈટી લોડ ધરાવતા ડેટા સેન્ટરોને ‘ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર સ્ટેટ્સ’ આપવામાં આવ્યો હતો, જેનાથી વધુ સ્પર્ધાત્મક દરો પર લાંબા ગાળાની લોન મેળવવાનો માર્ગ મોકળો થયો હતો. આ સિવાય ‘ઈન્ડિયાAI મિશન’ અંતર્ગત ૩૪,૦૦૦ થી વધુ GPU’s ની ફાળવણી, ૨૦ વર્ષની ટેક્સ હોલિડેની દરખાસ્ત કરતી ૨૦૨૫ ની ડ્રાફ્ટ નેશનલ ડેટા સેન્ટર પોલિસી, અને બજેટ ૨૦૨૬-૨૭ માં ભારતીય કંપનીઓ દ્વારા કામ કરતા લાયક વિદેશી ક્લાઉડ સર્વિસ પ્રોવાઇડર્સ માટે ૨૦% સુધી ટેક્સ મુક્તિનો સમાવેશ થાય છે. આ સિવાય, ડિજિટલ પર્સનલ ડેટા પ્રોટેક્શન (DPDP) એક્ટને કારણે ૨૦૨૭ સુધીમાં ૧,૮૦૦-૨,૦૦૦ મેગાવોટની નવી માંગ ઉમેરવાની અપેક્ષા છે, કારણ કે બેન્ડિંગ, ઈ-કોમર્સ, હેલ્થકેર અને સરકારી પ્લેટફોર્મ્સ ચલાવતી કંપનીઓએ ભારતમાં જ ડેટા સ્ટોરેજ અને ઓફિટ માટે તૈયાર ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર રાખવું પડશે. અહેવાલમાં દલીલ કરવામાં આવી છે કે આ ક્ષેત્રમાં હજી પણ કેટલીક ખામીઓ છે, જેમ કે સર્મિપ્ટ ડેટા સેન્ટર RID (સંરોધન અને વિકાસ) ફંડનો અભાવ, વિદેશી રોકાણકારો માટે મૂડી પાછી ખેંચવાની અસ્પષ્ટ સમયસીમા, અને સ્થાનિક રેવલ્યુશન માટે વિરાણ ખર્ચ જે ગ્લોબલ હાઈપરસ્કેલર્સ વિદેશી મૂડી દ્વારા મેળવે છે તેના કરતાં ઘણો વધારે છે. KPMG ના જણાવ્યા અનુસાર, જો આ ખામીઓ દૂર કરવામાં નહીં આવે, તો આ રોકાણનો મોટો હિસ્સો ભારતીય કંપનીઓ કરતાં વૈશ્વિક કંપનીઓને વધુ ફાયદો કરાવી શકે છે.

નબળા ચોમાસાની ચિંતાને બાદ કરતા શેરબજારમાં સુધારાની ચાલ આગળ વધશે

ઈરાન અને અમેરિકા વચ્ચેના યુદ્ધ વિરામમાં પુર્ણવિરામ થયા બાદ ઈરાન અને અમેરિકા વચ્ચે ફરીથી તણાવ શરૂ થઈ જવાના કારણે અનિશ્ચિતતાનો માહોલ ઉભો થયો છે, પણ એક દિવસના કડકા બાદ શેરબજારે યુદ્ધને સાર્થકલાઈન કરી દીધું છે અને શેરોમાં ફરીથી લેવાલી શરૂ કરી દીધી છે, જેના લીધે શેરબજારમાં સુધારાની ચાલ જોવા મળી હતી. જે સપ્તાહના અંત સુધી જોવા મળી હતી, પણ વીક એન્ડ દરમિયાન ઈરાન અને અમેરિકા વચ્ચે હુમલાઓ વધી ગયા છે, જેનાથી આ યુદ્ધ વધુ વિકરાળ સ્વરૂપ ધારણ કરી શકે છે, જો શેરબજારમાં પણ હલચલ જોવા મળી શકે છે.

ભારતીય શેરબજારમાં કોર્પોરેટ કમાણીની પાછળ વિવિધ સેક્ટરોમાં તેજનો માહોલ જોવા મળી શકે છે, પરંતુ એક જ ચિંતાના વાદળ છે, જે અલનીનોની અસર. જો નબળું ચોમાસુ રહેશે અને પાકને અસર થશે તો

ખેડૂતોની આવકમાં ઘટાડો થશે. જેની અસર ગ્રામીણ અર્થતંત્ર નબળું પડશે અને ખરીદ શક્તિ ઘટશે. ઈરાનના ખામનેઈની હત્યા બાદ ઈરાનની પ્રજા એકજુટ બનીને હવે ટ્રમ્પ અને ઈઝરાયેલના નેત્વનાહુની હત્યા કરવાની કસમ લીધાના પ્રયત્ન સંકેતોથી ટ્રમ્પ ડહાંટ ગયા હતા અને ઈરાન સાથે ફરીથી યુદ્ધ શરૂ થઈ ગયું છે. ટ્રમ્પે ધમકી આપી છે કે, જો તેમની ઉપર કોઈ હુમલો થશે તો હજારો મિસાઈલ ઈરાન પર ત્રાટકશે. આમ, વૈશ્વિક માહોલ બગડી ગયો છે.

ભારતીય શેરબજારની વાત કરીએ તો સપ્તાહના અંતિમ મે દિવસમાં કડકો ઓસરી ગયો છે અને ફરીથી રીકવર થઈ ચુક્યો છે. આમ, મહત્વના પરિબળોને ભૂંસાઈ જઈને બજાર આગળ વધી રહ્યું છે. જેમાં એક્ઝાઈટઆઈની પણ રી એન્ટ્રી જોવા મળી રહી છે, કેમ કે ભારતની ગ્રોથ સ્ટોરી હજુપ અકંબંધ છે. કંપનીની કમાણીની શરૂઆત થતાની

કંપનીઓની કમાણીથી સેક્ટરોલમાં તથા ઘરેલું વધતી માગ બજારમાં તેજના માર્ગને આગળ ધપાવશે

જોખમ હળવું થતા કૃષિ અને ગ્રામીણ અર્થતંત્ર જોખમ એકંદર દૂર થતા ફંડો એકેએમસીજી, બેન્કીંગ, ઓટો શેરોમાં તેજમાં આવ્યા છે. આ ઉપરાંત, ઘરઆંગણે ઉત્પાદન વધારવા માટે

મળી રહ્યો છે. જુન મહિનાના રોકાણના આંકડા સારા સંકેત છે. સ્મોલ અને મિડકેપ સેરોમાં ફરી રોકાણ કરવાની સક્રિયતાએ તેજ વ્યાપર બનવાના સંકેત આપ્યા છે.

પાકથી લઈને ગ્રાહકો સુધી: ભારતમાં નબળુ ચોમાસુ અર્થતંત્રને વ્યાપક અસર કરે છે

ભારતમાં નબળું ચોમાસું અર્થતંત્રને એકસાથે અસર કરતું નથી. તે તબક્કાવાર રીતે આગળ વધે છે-ખેતરોથી લઈને ખાદ્યપદાર્થોના ભાવ સુધી, ગ્રામીણ આવકથી લઈને ગ્રાહક ખર્ચ સુધી અને અંતે ફુગાવો અને નાણાકીય નીતિ સુધી. વર્ષ 2026માં પણ આ સ્થિતિ એવી જ છે. ભારતીય હવામાન વિભાગે દક્ષિણ-પશ્ચિમ ચોમાસાની તેની આગાહી ઘડાઈને લાંબા ગાળાની સરેરાશ(LPA) ના 90 ટકા કરી દીધી છે, જ્યારે રિઝર્વ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા(RBI) એ અપૂરતા ચોમાસા અને સંભવિત ‘અલ નીનો’ની સ્થિતિને ફુગાવા અને આર્થિક વૃદ્ધિ માટે મુખ્ય જોખમો તરીકે ઘાણ્યા છે.

ચોમાસાની નબળી શરૂઆતની પ્રથમ અસર કૃષિ ક્ષેત્ર પર જોવા મળે છે. જૂન અને જુલાઈ દરમિયાન પડતો વરસાદ ખરીફ પાકની વાવણી માટે અત્યંત મહત્વપૂર્ણ છે. નબળો અથવા અસમાન વરસાદ જમીનની ભેજ ઘટાડે છે, વાવણીમાં વિલંબ કરે છે અને પાકની ઉપજ ઘટાડી શકે છે, ખાસ કરીને મર્યાદિત સિંચાઈ ધરાવતા વરસાદ આધારિત વિસ્તારોમાં. આ વર્ષે, તેની અસર વહેલી જોવા મળી હતી. જૂનના અંત સુધીમાં, ખરીફ પાક હેઠળનો વાવણી વિસ્તાર એક વર્ષ અગાઉની સરખામણીએ લગભગ 22 ટકા ઓછો હતો, કારણ

ના તીવ્ર દુષ્કાળ દરમિયાન, ખાદ્ય ફુગાવો વધીને લગભગ 10-14 ટકા થયો હતો. 2009-10માં તે ઉછળીને 18.8 ટકા પર પહોંચી ગયો હતો, જ્યારે 2014-15માં 4.3 ટકા અને 2015-16માં 6.2 ટકા સાથે આ વધારો પ્રમાણમાં ઓછો હતો. તેની સરખામણીમાં, 2002-03 અને 2004-05 ના દુષ્કાળના વર્ષો દરમિયાન ખાદ્ય ફુગાવો 5 ટકાથી નીચે રહ્યો હતો. ઓછું પાક ઉત્પાદન, અથવા નબળા પાકની આશંકા પણ શાકભાજી, કઠોળ અને અનાજના ભાવમાં વધારો કરી શકે છે. ન્યૂઝ એજન્સી સેઈટ્સે અહેવાલ આપ્યો છે કે, આ વર્ષે જૂન મહિનામાં ગ્રાહક ફુગાવો 16 મહિનામાં પ્રથમ વખત આરબીઆઈના 4 ટકાના લક્ષ્યાંકથી ઉપર ગયો હોવાની ધારણા છે, જેમાં ખાદ્યપદાર્થો અને ઈંધણના ઊંચા ભાવ,

છે. જો કે, નાણાકીય વર્ષ 2027 (FY27) માં, ખાસ કરીને પ્રથમ ક્વાર્ટરમાં, જો અલ નીનો સાથે જોડાયેલું નબળું ચોમાસું ખેતીના ઉત્પાદનને અસર કરે તો આ વૃદ્ધિ નબળી પડી શકે છે. ઐતિહાસિક પુરાવા દર્શાવે છે કે આ પેટર્ન ભૂતકાળમાં પણ જોવા મળી છે. પિરામલ ગ્રૂપના ચીફ ઈકોનોમિસ્ટ દેબોપમ ચૌધરીએ બિઝનેસ સ્ટાન્ડર્ડને જણાવ્યું હતું કે અલ નીનો સાથે જોડાયેલા કુદચાળના વર્ષો સામાન્ય રીતે ઊંચા ખાદ્ય ફુગાવા, નબળા ગ્રાહક ખર્ચ અને ધીમા જીડીપી વૃદ્ધિ દર સાથે સુસંગત રહ્યા છે. તેમના મતે, જો વરસાદમાં સુધારો થાય તો મુખ્ય પાકો મોટા નુકસાનથી બચી શકે છે, પરંતુ વિલંબિત વરસાદ શેરડી અને કપાસ જેવા રોકડિયા પાકોને નુકસાન પહોંચાડી શકે છે, જેનાથી ખેતીની આવક અને તેમની સાથે જોડાયેલા ઉદ્યોગો પ્રભાવિત થઈ શકે છે.

ભારતમાં નબળું ચોમાસું માત્ર એક હવામાન સંબંધી ઘટના નથી; તે એક મેક્રોઈકોનોમિક આંચકો છે જે દૂરગામી અસરો સાથે મહત્વના ક્ષેત્રોમાં ફેલાય છે

કે પશ્ચિમ અને મધ્ય ભારતના મોટા ભાગોમાં ઘણો ઓછો વરસાદ પડ્યો હતો. નેશનલ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ પબ્લિક ફાઈનાન્સ એન્ડ પોલિસી(NIPFP)-ના પ્રોફેસર લેખા ચક્રવર્તીએ જણાવ્યું હતું કે, “ભારતમાં નબળું ચોમાસું માત્ર એક હવામાન સંબંધી ઘટના નથી; તે એક મેક્રોઈકોનોમિક આંચકો છે જે દૂરગામી અસરો સાથે મહત્વના ક્ષેત્રોમાં ફેલાય છે.” તેમણે જણાવ્યું હતું કે વરસાદની અછત ખરીફ ઉત્પાદનને તાત્કાલિક અસર કરે છે અને પરિણામે ખેતરોની અસર અને ગ્રામીણ પ્રજાને પણ અસર કરે છે. “ધીમી ગ્રામીણ પ્રવૃત્તિ એકંદર ગ્રોસ ડ્રોમેસ્ટિક પ્રોડક્ટ (GDP) પર બોજ વધારી શકે છે, વધેલી સબસીડીની જરૂરિયાતના કિસ્સામાં ખેડૂતોને મદદ કરવા માટે, ખરીફ સીઝન માટે જરૂરી 17.3 લાખ ટન બિયારણ ઉપરાંત 1,74,000 કિલોગ્રામ બિયારણનો અનામત જથ્થો તૈયાર કરવામાં આવ્યો છે. નબળા ચોમાસાની સૌથી વધેલી આર્થિક અસરોમાંની એક ખાદ્ય મોંઘવારી વધવી તે છે, જે કે દુષ્કાળના વિવિધ વર્ષોમાં આ વધારાનું પ્રમાણ અલગ-અલગ રહ્યું છે. 1965-66 અને 1966-67

પશ્ચિમ એશિયામાં જીઓપોલિટિકલ તણાવ અને ચોમાસાની ચિંતાઓએ ભાવના દબાણમાં વધારો કર્યો છે. ખાદ્ય ફુગાવો પહેલેથી જ વધવા લાગ્યો હતો. કન્યુમર પ્રાઇઝ ઇન્ડેક્સ આધારિત ફુગાવો એપ્રિલના 4.2 ટકાથી વધીને મે મહિનામાં 4.78 ટકા થયો હતો, જે ટામેટાં, નાળિયેર અને આદુ જેવી વસ્તુઓના ભાવમાં તીવ્ર વધારાને કારણે થયો હતો. ચક્રવર્તીએ જણાવ્યું હતું કે જ્યારે ભાવનું દબાણ લાંબા સમય સુધી ચાલુ રહે છે અને તેની બીજા બાજુની અસરો શરૂ થાય છે, ત્યારે ખાદ્યપદાર્થોના ઊંચા ભાવ વ્યાપક ફુગાવાની ચિંતા બની જાય છે. રેલોઈટ ઈન્ડિયાના અર્થશાસ્ત્રી રૂમકી મજુમદારે જણાવ્યું હતું કે આગામી મહિનાઓમાં ખાદ્યપદાર્થોના ભાવ એ પ્રથમ દેખીતી અસર હશે. જો કે, તેઓ માને છે કે અગાઉના વર્ષો કરતાં આ અસર ઓછી ગંભીર હોઈ શકે છે કારણ કે ભારત પાસે હાલમાં ખાદ્ય અનાજનો પૂરતો બફર સ્ટોક છે જે ભાવના આંચકાને મધ્યમ રાખવામાં મદદ કરી શકે છે.

પાકની સમસ્યા ત્યારબાદ ગ્રામીણ નાણાકીય પ્રવાહ પર અસર કરે છે. ઓછું ઉત્પાદન અને ઊંચા ઇનપુટ ખર્ચ ખેતીની આવક ઘટાડી શકે છે, જે બદલામાં અસરને હળવી થીજવસ્તુઓથી લઈને ટકાઈ ચીજવસ્તુઓ સુધીની તમામ ભાજોના ખર્ચને અસર કરે છે. મજબૂત રૂપિ પાકના ટેકાથી નાણાકીય વર્ષ 2026 (FY26) માં કૃષિ અને સંલગ્ન ક્ષેત્રો અગાઉના અંદાજો કરતાં સહેજ વધુ, એટલે કે 3 ટકાના દરે વૃદ્ધિ પામ્યા હોવાનો અંદાજ

અર્થતંત્રને નોંધપાત્ર રીતે પાટા પરથી ઉતારી શકતી નથી, ખાસ કરીને જો ખાદ્ય સ્ટોક અને નીતિગ